

Врз основа на член 83 став 2 од Законот за заштита и спасување (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 36/04 и 49/04), директорот на Дирекцијата за заштита и спасување донесе

П Р А В И Л Н И К

ЗА НАЧИНОТ НА ОДРЕДУВАЊЕ НА МЕСТАТА НА КОИ ЗАДОЛЖИТЕЛНО ТРЕБА ДА СЕ НАОЃААТ УРЕДИТЕ И ИНСТАЛАЦИИТЕ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ, ДРУГАТА ПРОТИВПОЖАРНА ОПРЕМА, СРЕДСТВАТА ЗА ГАСНЕЊЕ НА ПОЖАРИ И ПРОТИВПОЖАРНИТЕ АПАРАТИ, НИВНОТО ОДРЖУВАЊЕ ВО ИСПРАВНА СОСТОЈБА, ПОСЕБНОТО ОБЕЛЕЖУВАЊЕ И ДОСТАПНОСТА ЗА УПОТРЕБА

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на одредување на местата на кои задолжително треба да се наоѓаат уредите и инсталациите за заштита од пожари, другата противпожарна опрема, средствата за гаснење на пожари и противпожарните апарати (во натамошниот текст: уредите, инсталациите, опремата и средствата за гаснење на пожари), нивното одржување во исправна состојба, посебното обележување и достапноста за употреба.

Член 2

Одделните изрази употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1. Уреди и инсталации за заштита од пожари се направи и системи кои овозможуваат откривање и јавување за настанат пожар и неговото гаснење доколку содржат средство за гаснење со нивно автоматско или механичко (рачно) активирање во кои спаѓаат: уреди и инсталации за автоматско откривање и јавување на пожар, уреди и инсталации за рачно јавување на пожар, уреди и инсталации за автоматско гаснење на пожар, уреди и инсталации за рачно гаснење на пожар, комбинирани уреди и инсталации за автоматско откривање и гаснење на пожар и мобилни уреди за гаснење на пожари (рачни и превозни противпожарни апарати).

2. Автоматските уреди и инсталации за заштита од пожари можат да бидат со: топлински (термички) детектори, детектори на чад, детектори на пламен и детектори на гас кои се активираат автоматски.

3. Рачните уреди и инсталации за заштита од пожар работат со механичко активирање.

4. Уредите и инсталациите за заштита од пожари според средството за гаснење можат да бидат:

- со вода (со полн и распрскан млаз, водена магла и водена завеса);
- со вода со хемиски примеси (ретарданти и супресанти);
- со пена (воздушно механичка);
- со гас (јаглен двооксид);
- со водена пареа (заситена и прегреана);
- со сув прашак;
- со комбинација од повеќе средства.

5. Во уреди и инсталации за заштита од пожари кои се активираат рачно спаѓа и хидрантската мрежа (надворешна, внатрешна, сува) со хидрантски приклучоци.

6. Мобилни уреди за заштита од пожари се рачните и превозните противпожарни апарати и тоа дефинирани како:

-противпожарен апарат е направа која овозможува исфрлање на средство за гасење пожар;

- рачен апарат е апарат чија маса во наполнета состојба не е поголема од 20 кг, со исклучок на апаратите за гасење со вода и воздушна пена чија маса во наполнета состојба може да изнесува до 25 кг;

- превозен апарат е апарат кој е обезбеден со тркала за (рачен) превоз и чија маса во наполнета состојба не е поголема од 260 кг;

- противпожарен апарат со шишенце за погонски гас е апарат во чиј сад доаѓа до работен притисок во моментот на активирање со испуштање на погонскиот гас од шишенцето;

- противпожарен апарат под постојан притисок е апарат кај кој садот е под постојан работен притисок;

- единечни апарати се следните: прав 9 кг, халон 6 кг или супститут на халонот од 6 кг, пена 9 литри, вода 9 литри и во посебни случаи јаглероддвооксид 5 кг;

- садот е простор во апаратот од кој средството за гасење се испушта под притисок;

- средство за гасење е материја која гаси оган, а чија примена за употреба е испитана и одобрена по извршено атестирање со противпожарен апарат;

- затворац е машински дел кој го затвора отворот на садот низ кој се полни средство за гасење;

- спојно црево е витливо црево со приклучоци со помош на кое средството за гасење се насочува кон огнот;

- шишенце е сад со погонски гас кое се наоѓа во внатрешноста или на надворешниот дел на апаратот и кое при активирање го доведува апаратот под работен притисок;

- млазница е направа која служи за насочување на млазот на средството за гасење;

- сигурносен вентил е уред кој го спречува пречекорувањето на дозволения притисок во садот на апаратот;

- вертикална цевка е цевка низ која средството за гасење излегува од садот на апаратот;

- возбудна цевка е цевка низ која погонскиот гас влегува во садот на апаратот.

8. Средства за гасење на пожари се материји кои со помош на уредите и инсталациите за заштита од пожари дејствуваат на огнот (пламенот) и со своето делување го гаснат огнот (пламенот) и го прекинуваат процесот на горење.

10. Средства за гасење на пожари се: земја, песок, вода, јаглен двооксид “CO₂“, сув прашак “S”, пена и халон или негов супститут.

11. Според начинот на кој што се постигнува прекинување на процесот на горење средствата за гасење на пожари се делат на :

- средства кои дејствуваат со ефект на ладење;

- средства кои дејствуваат со ефект на загушување и

- средства кои дејствуваат со антикаталитички ефект.

II. НАЧИН НА ОДРЕДУВАЊЕ НА МЕСТАТА НА КОИ ЗАДОЛЖИТЕЛНО СЕ НАОЃААТ УРЕДИТЕ, ИНСТАЛАЦИИТЕ, ОПРЕМАТА И СРЕДСТВАТА ЗА ГАСЕЊЕ НА ПОЖАРИ

Член 3

Уредите, инсталациите, опремата и средствата за заштита од пожари со кои располагаат државните органи, општините, Градот Скопје односно општините во Градот Скопје, јавните претпријатија, јавните установи, трговците поединци, трговските друштва и други правни лица (во натамошниот текст: правни субјекти) треба да се наоѓаат на видни и лесно достапни места.

Поставувањето на стабилните уреди и инсталации за заштита од пожари со автоматско откривање, јавување и автоматско откривање и гасење на пожари се врши согласно со техничките нормативи, стандарди и упатства на производителот.

Поставувањето на стабилните уреди и инсталации за заштита од пожари со механичко (рачно) активирање за гаснење на пожари (хидрантски мрежи) се врши согласно пропишаните законски и технички нормативи за хидрантска мрежа за гаснење на пожари.

Поставувањето на мобилните уреди за заштита од пожари со механичко (рачно) активирање за гаснење на пожарите се врши на видни и лесно пристапни места за нивна употреба, а особено во близина на места и простор со зголемена опасност од појава на пожар.

Мобилни уреди за заштита од пожари (рачните преносни противпожарни апарати) кои се снабдени со држач за закачување се поставуваат на висина со што рачката за носење на противпожарниот апарат е на висина од 1,5 метри од котата на подот или површината на просторот.

Мобилните уреди за заштита од пожари (рачните преносни противпожарни апарати) кои не се снабдени со држач на закачување и превозните противпожарни апарати се поставуваат на површината од просторот.

Во објекти и простории во кои што се произведуваат, преработуваат, користат запаливи течности или гасови, експлозивни материи и други запаливи материи, во објекти кај кои во технолошкиот процес на производство се ослободуваат запаливи гасови и прадини кои со воздухот создаваат експлозивни смеси, како и во објекти со истовремен престој над 50 лица, покрај стабилните инсталации и мобилните уреди за заштита од пожари со механичко (рачно) активирање за гаснење на пожари, треба да имаат и стабилни уреди и инсталации за автоматско откривање и јавување на пожар.

III. ОДРЖУВАЊЕ НА УРЕДИТЕ, ИНСТАЛАЦИИТЕ, ОПРЕМАТА И СРЕДСТВАТА ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ ВО ИСПРАВНА СОСТОЈБА

Член 4

Одржувањето, сервисирањето и испитувањето на уредите, инсталациите за заштита од пожари за автоматско откривање и јавување на пожари, автоматско откривање и гаснење на пожари и уреди и инсталации за рачно јавување на пожари се врши согласно техничките нормативи, стандарди и упатства на производителот од страна на овластеното правно лице.

Правните субјекти кои располагаат со стабилни уреди и инсталации за автоматско откривање и јавување на пожар, автоматско откривање и гаснење на пожар и инсталации за рачно јавување на пожар најмалку еднаш во текот на една календарска година вршат сервисирање и проверка на нивната исправност и функционалност.

При појава на дефект на уредите и инсталациите за заштита од пожари за автоматско откривање и јавување на пожари, автоматско откривање и гаснење на пожари и уреди и инсталации за рачно јавување на пожари правните субјекти истиот го отстрануваат и уредите и инсталациите ги доведуваат во исправна состојба во што е можно пократок рок но не подолг од пет дена од денот на појавување на дефектот.

Одржувањето, сервисирањето и испитувањето на исправноста и функционалноста на стабилните уреди и инсталации за заштита од пожари со механичко активирање и рачно гаснење на пожарите (хидрантска мрежа) се врши согласно со прописите и техничките нормативи за хидрантска мрежа за гаснење на пожари.

Член 5

Хидрантската мрежа, со сите уреди и арматурата, се контролира најмалку еднаш годишно.

При контролата на хидрантската мрежа се мери:

- притисокот на водата во хидрантската мрежа при истовремена работа на сите надворешни и внатрешни хидранти кои му даваат потребен протек на вода за гасење на пожар на одделен објект;

- на надворешните хидранти се поставуваат млазници со усник со пречник од 16 мм, а на внатрешните хидранти се поставуваат млазници со усник со пречник од 12 мм;

- притисокот се мери на контролниот млазник на највисокиот кат или на хидрантот кој е најодалечен од приклучокот;

- притисокот се мери при истекување на водата во полн млаз од сите хидранти и тоа по 2 минути на истекнување, а во извештајот за мерењето на притисокот се наведуваат датумот и времето на мерењето.

Член 6

Уредот за зголемување на притисокот во хидрантската мрежа треба да има можност за секојдневна автоматска контрола на сите пумпи и за сигнализација на дефект на контролното место, а ако тоа не е можно да се обезбеди, уредот се контролира со рачно вклучување еднаш месечно.

Член 7

Правните субјекти, цевата во хидрантските ормани ги контролираат најмалку еднаш годишно, при што треба да се испитаат со притисок на вода од 7 бари.

Член 8

Ако правните субјекти цевоводот на сувата хидрантска мрежа не го користат подолго време, неговата непропустливост се контролира најмалку еднаш во две години со воздушен притисок до 1,5 бари.

Член 9

Одржувањето, сервисирањето и испитувањето на рачните преносни и рачните превозни противпожарни апарати се врши согласно техничките нормативи, стандарди и упатства на производителот.

Одржувањето на противпожарни апарати опфаќа:

- редовен визуелен преглед;
- сервисен преглед и
- контролно испитување.

Член 10

Редовниот визуелен преглед се врши од корисникот на противпожарниот апарат, а сервисниот преглед и контролното испитување од правното лице кое врши сервисен преглед и контролно испитување на противпожарните апарати.

Член 11

Редовниот визуелен преглед се врши најмалку еднаш месечно при што се утврдува:

- воочливост на апаратот и пристапноста до него;
- општа состојба на апаратот;
- комплетност на апаратот;
- состојба на пломбата.

Извршените редовни прегледи се евидентираат од страна на корисникот.

Член 12

Утврдените недостатоци корисникот веднаш ги отстранува сам или преку правното лице кое врши сервисен преглед и контролно испитување на противпожарните апарати.

Член 13

Сервисниот преглед се врши најмалку еднаш годишно, а по потреба и почесто во зависност од условите и пожарното оптоварување.

Член 14

Сервисниот преглед на апаратите под постојан притисок опфаќа:

- надворешен преглед на општата состојба на апаратот од аспект на корозија и оштетување;
- надворешен преглед на состојбата на комплетноста на сите делови на апаратот;
- преглед на читливоста на натписите и упатството за ракување со апаратот;
- контрола на работниот притисок во апаратот (освен апаратите со јаглен двооксид);
- контрола на исправноста на манометарот;
- вадење на осигурачот и повторно пломбирање;
- преглед на состојбата на спојното црево и млазницата продувување на истите со воздух и замена на оштетените и дотраени делови на апаратот;
- се врши проверка на количината на средството за гасење со мерење на вага и запишување на податоците во сервис-картон на апаратот;
- протресување на апаратот во превртена положба заради растресување на прашабот.

Член 15

Сервисен преглед на апаратите со шишенце за погонски гас, покрај дејствијата од член 14 алинеи 1, 2, 3, 6 и 7 од овој правилник, ги опфаќа и следните дејствија:

- вадење на затварачот, проверка на исправноста на механизмот за активирање и сите заптивки;
- проверка на вертикалната и возбудната цевка;
- мерење на масата на погонскиот гас во шишенцето со вагање и по потреба дополнување на шишенцето;
- измерената маса на шишенцето и датумот на мерењето се запишуваат на самолеплива налепница која стои на самото шишенце со димензии 40 x 30 мм и која содржи податоци за: име на овластениот сервис, измерената маса во грамови и датум на контролата. Шишенцата постари од 20 години не се употребуваат.

При сервисниот преглед на апаратите наполнети со прав за гасење се врши проверка на состојбата на прашабот и тоа: влажност, згрутченост и присуство на други примеси.

Сервисниот преглед на преносните апарати се врши така што се затвора отворот на садот и се протресува прашабот со свртување на апаратот во превртена положба.

Сервисниот преглед на превозните апарати се врши така што се легнуваат и се протресуваат.

При вршењето на сервисниот преглед од ставовите 2, 3, и 4 на овој член не треба да се сее прашабот во просторот каде што се врши прегледот.

Сервисните прегледи се вршат во суви и затворени простории во што покусо време.

При сервисниот преглед на апаратите за гасење со средство на база на вода, се врши нивно празнење и се проверува внатрешноста на садот од корозија и ако тој е исправен повторно се полни.

Член 16

По извршениот сервисен преглед апаратот се обележува со сервис- картон.

Апаратите под постојан притисок се обележуваат со сервис-картон за апарати под постојан притисок со димензии 105 x 80 мм во кој се запишуваат податоци за: сопственикот на апаратот, фабрички број и година на производство на апаратот, име на овластеното правно лице со потпис и место за печат, маса на апаратот во испразнета состојба, маса на полнењето и вкупната маса на апаратот изразена во килограми, месец и година на извршениот сервис, контролно испитување на садот со постојан притисок во години.

На сервис-картонот со перфорирање се означува шифрата на стручното лице кое го извршило прегледот и годината на контролно испитување, а другите податоци се бележат со запишување.

Апаратите со шишенце за погонски гас, се бележат со сервис-картон за апарати со шишенце за погонски гас со димензии 105 x 80 мм во кој се запишуваат податоци за: сопственикот на апаратот, фабрички број и година на производство на апаратот, име на овластеното правно лице со место за потпис и печат, месец и година на извршениот сервис, контролно испитување на садот со постојан притисок во години.

На сервис-картонот со перфорирање се означува месецот и годината на прегледот, годината на контролно испитување и шифрата на стручното лице кое го извршило прегледот, а другите податоци се бележат со запишување.

При замена на сервис-картонот кај сервисниот преглед на новиот картон се пренесува годината на предходното контролно испитување на апаратот, со перфорирање.

Член 17

Контролното испитување се врши на противпожарните апарати чиј работен притисок е помал од 25 бари и на шишенцата за погонски гас со волумен до 0,5 литри.

Член 18

Контролното испитување на противпожарните апарати се врши најмалку секоја петта година, а ги опфаќа покрај работите од сервисниот преглед и следните работи:

- на апаратите под постојан притисок се ослободува притисокот од апаратот и се отвора садот;
- расклопување на затварачот или вентилот, проверка на механизмот за активирање и замена на сите заптивки;
- проверка на вертикалните цевки;
- од апаратите наполнети со прашок се празни прашокот, се проверува состојбата на истиот во поглед на влажност и згрутченост;
- од апаратите наполнети со халон се препумпува халонот од садот на апаратот;
- преглед на внатрешноста на садот;
- полнење на садот со вода на која се додава средство против корозија и хидраулично испитување на цврстината и непропустливоста на садот според упатството на производителот. Ако при испитувањето на апаратот се утврди оштетувања, пропуштање или трајни деформации, садот се отстранува од натамошна употреба;
- сушење на садот одвнатре и однадвор;
- проверка на притисокот со отварање на сигурносниот вентил освен кај апаратите со распрскувачка мембрана;
- замена на распрскувачките мембрани на сигурносниот вентил.

Член 19

По извршеното контролно испитување, апаратот се полни според упатство на производителот со исто средство за гасење односно погонски гас.

Член 20

По извршеното контролно испитување, на сервисниот картон, со перфорирање се означува годината на извршеното испитување и шифрата на стручното лице кое го извршило испитувањето.

Член 21

Кај апаратите постари од 15 години освен апаратите со јаглендвооксид, контролно испитување се врши на две години.

Член 22

Извршениот сервисен преглед и контролното испитување се евидентира од страна на овластениот сервис при што се внесуваат податоци за:

- корисникот на апаратот;
- типот на апаратот;
- фабричкиот број на апаратот;
- датумот на прегледот односно испитувањето и
- името и презимето на овластеното стручно лице.

Член 23

Од еден објект истовремено на сервисен преглед односно контролно испитување можат да бидат однесени најмногу до 50% од вкупно расположивите противпожарни апарати во објектот.

Од еден објект апаратите однесени на сервисен преглед или контролно испитување, треба да се вратат во објектот во исправна состојба во што е можно покус временски рок, но не подолг од три дена од денот на носење на апаратот на сервисен преглед или контролно испитување.

IV. ПОСЕБНО ОБЕЛЕЖУВАЊЕ И ДОСТАПНОСТ ЗА УПОТРЕБА НА УРЕДИТЕ, ИНСТАЛАЦИИТЕ, ОПРЕМАТА И СРЕДСТВАТА ЗА ГАСНЕЊЕ НА ПОЖАР

Член 24

Над противпожарните апарати, кои се поставени на висина од 1,5 метри од котата на подот, се поставува табла со натпис “ППА”.

Таблата од став 1 на овој член е со димензии 16 см x 10 см во црвена боја на која се испишуваат со бела боја буквите “ППА” со димензии 4 см x 8 см x 1 см.

Член 25

Правните субјекти треба да ги отстранат препреките, да обезбедат слободни прооди и пристап до уредите, инсталациите, опремата и средствата за гаснење на пожар, како би биле секогаш достапни за употреба.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 26

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за одредување на бројот, видовите и одржувањето на рачни и превозни противпожарни апарати кои се во употреба (“Службен весник на СРМ” бр.15/87).

Член 27

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 08-1365/1
7 јуни 2006 година
Скопје

Директор на Дирекцијата
за заштита и спасување,
Киро Атанасов, с.р.